Painos on nyt 8135

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 39 TIISTAINA, SYYSKUUN 24.--TUESDAY, SEPTEMBER 24 1918—Kahdeksas vuosikerta.

Muistelma eräältä matkalta

Oli tavattoman helteinen kesäpäivä. Suurkaupungin kulkuneuvot, ilmajunat, maanalaiset sekä maanpäälliset ovat ahdinkoon asti ihmisiä täynnä ja ne kiitävät hurjaa vauhtia eteenpäin. Asemahuoneet ovat kuin muurahaispesiä, sillä ihmiset ovat jokainen ryntäämässä ensimäiselle junalle. He haluavat päästä pian matkansa perille. Kovalla äänellä huuteleva asemamies saa tuskin ääntänsä kuuluville meluavan joukon keskeltä.

Astuin junaan, jonka piti minut viedä matkani perille. Ihmeekseni huomasin, että tähän junaan tuli ainoastaan muutamia matkustajia verrattuna toisiin juniin, vaan syy siihen selvisi minulle pian; tämähän olikin vuoriston huvittelupaikoille kulkeva juna, jota käyttävät ainoastaan ne, joille työläiset ovat raadannallaan koonneet arvaamattomia summia. Näiden loiseläjien palvelijat myöskin saavat nauttia samoista matkoista kuin isäntäväkensäkin, sillä kuuluvathan he "herrasväen" välttämättömyyksien jouk koon.

Juna kiidättää hurjaa vauhtia eteenpäin ja likanen, pölvävä kaupunki tehtaineen ja satamineen jää pian näkymättömiin. Uusia näköaloja tulee eteen; laajoja viljelysmaita asumattomia lakeuksia, kukkuloita, puroja ja järviä.

Mikä näköala tuo onkaan? Mitä nyt tapahtuu. Nythän ajetaan suoraan jyrkkään vuoren seinämään. Pidätän henkeäni jännityksestä. Siinä samassa alkaa höyryhepo kiertää vuoren rinnettä ylöspäin, tasasesti kaarrellen pitkin Delaware joen rantamaa. Rauhallisena uomana virtailee joki tuolla jyrkkien kallioiden juurella, ikäänkuin virvotellakseen niitä jokaista. Laaksossa on joitakin kaunita huvilarakennuksia ja maanviljelijäin taloja. Vuoria näyttää olevan loppumaton jono, toinen toistaan korkeampia harjanteita, jotka kohoavat kohti sinitaivasta.

Miksi eivät työläiset käytä tätä kaikkea hyväkseen? Miksi he ovat sulloutuneet suurkaupungin likaisiin hökkeleihin kuten elukat? Eivätkö he edes tiedä tämän jumalallisen luonnon kauneuden olemassaolosta? — Kyllä he tietävät, tuli ajatuksiini vastaus. Työläisethän rakensivat tämän tien näiden vuorten onkaloihin, jota myöten junamme nyt kiitää. Heillä on kyllä muistissa kuinka monta ihmishenkeä tämä vaati heidän joukostaan. Raataessaan ja kuriuutta kärsiessään he ovat tästä ihanuudesta nauttimisen tehneet mahdolliseksi loiseläjille. Kun he itse, tämän tien rakentajat, saivat pienen palkansa tämän tien teosta, niin he eivät ole sen-

(Jatkoa toisella sivulla)

NAISET POLITIIKASSA TEOLLISUUDESSA JA SODASSA. :-:

B. C. Federationistissa Helena Gutteridge.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Sept. 24, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917)

Niissä monissa toiveissa ja vaatimuksissa, joita on asetettu äskettäin äänioikeuden saaneille naisille, on jotakin melkein säälittävää.

Raittiusintoilijat toivovat naisten äänten avulla saatavan aikaan kieltolain siellä missä sitä ei vielä ole; piispat toivovat sen avulla saatavan aikaan yhteiskunnallisen siveyden; rangaistusreformaattorit, yksiverojärjestelmän edustajat ja kaikkien auringon alla löytyvien reformien kannattajat sekä vastustajat toivovat naisten äänestävän heidän puolestaan, puhumatta ollenkaan yleisestä mielipiteestä, jonka mukaan yhteiskunnan uudelleen rakentaminen sodan jälkeen lepää kokonaan naisten vastuulla.

Suotanee anteeksi jos vähän ihmettelen sitä seikkaa, että naisten on täytynyt odottaa äänioikeutta ja taistella niin sitkeästi sen puolesta, koska useiden ihmisten — varsinkin miesten — nykyisten toivomusten mukaan naisten ääni on ainoa mitä tarvitaan rodun pelastamiseksi ja yhteiskunnan uudelleen rakentamiseksi.

Jokaisessa naisten kokouksessa esiintyvät miespuhujat sekä muutamat naispuhujatkin ovat vakuuttaneet siitä ihmeellisestä edesvastuusta mikä lepää meidän päällämme. Yksinpä tehtailijain yhdistyksen presidentti Mr George Busby lopettaa artikkelinsa, "Needs for foreign markets for B. C. products" "The Western Woman" julkaisussa sillä tiedonannolla, että British Columbian kohtalo on naisten käsissä.

Omituista kyllä, naiset, jotka ovat taistelleet äänioikeutensa puolesta niin ankarasti, ovat ehkä ainot, jotka eivät ole erikoisesti innostuneet noista vakuutuksista. He tietävät katkerasta kokemuksesta, että ellei tehdä peruseellista kasvatustyötä, ovat naisten äänet ainoastaan poliittista varastotavaraa sille puolueelle, joka kulloinkin kykenee parhaiten vaikuttamaan naisten tunteisiin vaalien aikana heille rakkaimpien ja läheisimpien ihmisten kautta. Naisten äänistä puhutaan ikäänkuin ne edustaisivat yhtä kokonaista mielipidettä ja ikäänkuin naiset mahdollisesti aikoisivat käyttää tuon voimansa yhteen suuntaan miehiä — aivan kuin jotakin erikoista luokkaa vastaan.

Päättäen nykyisistä tapahtumista Vancouverissa, niin ei kuitenkaan ole asianlaita. Naisten mielipiteisiin ja äänensä käyttöön vaikuttaa persoonalliset ja yhtäläiset edut aivan kuten miehiinkin.

Postinkantajien lakon aikana olivat "Daughters of the Empire" seuran naiset tarjoutumassa menemään lakossaolevien miesten tilalle. Samassa lakossa pitivät sotilaiden ja merimiesten vaimot ja äidit lakkovahtia miesten puolesta ilman kenenkään heitä siihen pyytämättä, ja tekivät päätöksiä, joissa tuomitsivat hallitusta siitä, ette se ei myöntynyt lakkolaisten vaatimuksiin. Näiden jälkimäisten naisten toimenpiteisiin oli syynä se, että suuri joukko postinkantajista oli kotiin palanneita sotilaita, joiden kanssa heillä oli yhtäläiset käsitykset asioista. Kuitenkin suurin osa näistä naisista yhtyi "Daughters of the Empire" jäsenten kanssa myöhemmin valitsemaan samaa hallitusta, jota vastaan sotilaiden vaimot ja äidit olivat tehneet tuomitsevia päätöksiään.

Ei, naisten äänet eivät ole mikään yksi kokonaisuus, paitsi mahdollisesti jossakin erityisessä asiassa. Yhteiskunnan uudelleen rakentaminen sodan jälkeen riippuu valistuneesta ja valveutuneesta koko työväenluokasta.

Yhteiskunnalliset suhteet sodan edellisinä vuosina olivat syynä sodan syttymiseen. Kysymykset, jotka sodan jälkeen täydytään ratkaista, ovat ehkä hiukan muuttuneet, mutta ne ovat kuitenkin pohjaltaan samoja kysymyksiä, jotka vaateivat ratkaisua jo ennen sotaa. Yhteiskunnan yleisen tilanteen määrää kaikkina aikoina yhteiskunnan taloudellinen rakenne, ja jos perusteellista muutosta halutaan, on yhteiskunnallisen rakenteen muuttettava. Emmehän voi toivoa vapautta ja kansanvaltaa jos yhteiskunnan taloudellinen perustus on laskettu ihmisten orjuudelle?

Sen tosiasian täytyy tulla selväksi, että sodat johtuvat yhteiskunnan taloudellisesta rakenteesta ja että — kuten erään uuden julkaisun kirjottaja sanoo — sodat ovat normaali- ja rauhanajat ovat epänormaalitiloja. Kirjottaja osottaa, että viimeisen 3400 vuoden ajalla on jokaistä 13 sotavuotta kohden ollut yksi vuosi rauhanaikaa. Ihmisten täytyy tulla käsittämään sen seikan, että sodat ovat välttämättömiä niin kauan kun koko maailman työläisten tuotteista menee 99 prosenttia voiton muodossa niille, jotka tarvitsevat ulkomaisia markkinoita siten saaduille tuotteille.

Niin kauan kuin naisten riisto halpana työvoimana sota-ajan voittoilun takia jatkuu, niin kauan kuin työläismiehet ja -naiset eivät ole valistuneet ja järjesty-

(Jatkoa toisella sivulla)

Koulujärjestelmästä.

Miten liikemiehistä valittu kouluneuvosto suhtautuu yleisöön ja opettajiin.

Ihanteita unelmoivien asiantuntijain ja sieluja muodostavien opettajien yläpuolella on liikemiehistä valittu kouluneuvosto, joka edustaa veronmaksajia.

Mahdankohan saada kaikille selväksi mitä merkitsee asioiden ainainen käsittely liikekannalta. Nämä neuvostoon kuuluvat liikemiehet eivät ymmärrä sen merkitystä, sillä he ovat oppineet ajattelemaan, että asioiden johto puhtaasti liikekannalta on niiden parhain johtotapa.

Ehkä työläiset ja naiset — ainakin jotkut heistä — ymmärtävät sen. Ja jos he ymmärtävät niin he käsittävät, miksi liikenäkökannan tulisi olla kokonaan toisarvoisen silloin kun on kysymys ihmiselämän kehittämisestä.

Liikemiehet tietysti ajattelevat asioita omistajan kannalta. Jos heidän omat työläiset ajattelevat asioita toiselta kannalta, katkeroittaa sellainen "epälojaalisuus" heidän mieltänsä. Jos heidän **työläiset puhuvat liikkeen asioista jollekin ulkopuoliselle henkilölle**, kutsuvat liikemiehet sitä "liikesalaisuuksien paljastamiseksi", eikä heidän mielestään voi olla mitään petollisempaa.

Kun nämä liikemiehet joutuvat yleisten laitosten johtoon, kuten kouluneuvostoon, he autautuvat tehtäväänsä samalla ahtaalla liikemiehen katsantokannalla. He ovat edelleenkin "työnatajia". Koulujen johtajat, opettajat, insinöörit ja muut työläiset kuuluvat heille — ovat heidän työläisiänsä. Kaikenlainen tiedonanto yleisölle kouluja koskevista asioista kuuluu heidän erikoistehtäväkseen — heidän mielestään — ja sellaista he yleensä vastustavat aivan kuten omien liikesalaisuuksiensa ulosantamista. Tätä näkökantaa kuvaavat seuraavat seikat:

Eräs lämmityslaitos-urakoitsija tuli kerran neuvoston puheille, valittaen, että kouluissa ei oltu menetelty oikealla tavalla hänen lämmityslaitoksensa kanssa ja todistaakseen väitteensä, hän esitti tarkat numerot hiilen kulutuksesta ja osotti, että toisessa rakennuksessa käytettiin enemmän hiiltä kuin toisessa. Hän oli saanut nuo tietonsa koulujen insinööriltä. Minusta oli asia aivan yksinkertainen; olisimme vain kutsuneet yli-insinöörin luoksemme ja vaatineet hänet osottamaan olivatko syytökset todenperäisiä ja miksi oli toisessa rakennuksessa käytetty hiiltä enemmän kuin toisessa.

Yli-insinööri kyllä kutsuttiin neuvoston kokoukseen, mutta mistä luulette hänet vaadituin tilille? — Siitä yksinkertaisesta syystä, että hän oli sallinut yhden insinööreistä laskea yleisön tietoon kuinka paljon hiiltä kou-

(Jatkoa toisella sivulla)